

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Узп 259/2023
15.10.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелене Ивановић, председника већа, Жељка Шкорића и Драгане Миросављевић, чланова већа, са саветником Горданом Војновић, као записничарем, одлучујући по захтеву АА из ..., чији је пуномоћник Душица Гавриловић, адвокат из ..., за преиспитивање судске одлуке – пресуде Управног суда 10 У 7490/19 од 04.08.2023. године, са противном странком Агенцијом за реституцију Републике Србије - Подручна јединица Београд, у предмету враћања имовине, у нејавној седници већа одржаној дана 15.10.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

Захтев се **ОДБИЈА**.

Образложење

Побијаном пресудом, ставом првим диспозитива, одбијена је тужба подносиоце захтева, поднета против решења Агенције за реституцију, Подручна јединица Београд број 46-013816/2014 од 24.01.2018. године, којим је, као неуредан, одбачен захтев АА (подносиоце захтева) и ББ, обоје из ..., за враћање одузете имовине, односно обештећење, и то пољопривредног земљишта у тзв. ... Риту, Палилула, Београд, заведен под бројем 46-013816/ 2014, а ставом другим диспозитива побијане пресуде је одбијен захтев тужиље за накнаду трошкова управног спора.

У захтеву за преиспитивање побијане пресуде, поднетом из свих законских разлога, подносиоца наводи да је побијана пресуда донета без одржане усмене јавне расправе, иако је то било неопходно због сложености предмета спора и бољег разјашњења стања ствари. Сматра да је Агенција за реституцију била дужна да о њеном захтеву мериторно одлучи, оцењујући његову основаност и достављене доказе. Понављајући у суштини наводе тужбе, посебно указује да је поднела сву потребну документацију из које се види да је њеном деди додељена земља као борцу добровољцу Првог светског рата у тзв. ... риту и да је исти означен као супоседник; да на добијеној земљи није вршене парцелација; да држава није издавала посебна решења са подацима о основу, времену и акту одузимања, јер је то вршено на целокупном земљишту додељеном ратним добровољцима, као и да потомци ратних добровољаца Првог светског рата, носилаца права на додељеној земљи њиховим прецима, не могу да остваре своја права на повраћај одузете имовине, сем по важећем Закону о реституцији Републике Србије. Истиче да је Управни суд пропустио да цени наводе тужбе и да није

дао образложење на околности да је Закон о ликвидацији аграрне реформе вршене до 6.4.1941. године на великим поседима у АП Војводини, који је Народна скупштина НРС донела дана 21.2.1947. године, одлуком Уставног суда („Службени гласник РС“, број 82 од 13.11.1992. године), проглашен да није у складу са чл. 2,3. и 4. Устава РС. Предложила је да Врховни суд усвоји захтев, те преиначи или укине побијану пресуду.

Противна странка, у одговору на захтев, предлаже да суд исти одбије.

Поступајући по поднетом захтеву и испитујући побијану пресуду у границама захтева, а у смислу члана 54. Закона о управним споровима („Службени гласник РС“, број 111/09), Врховни суд је нашао да је захтев неоснован.

Према разлозима образложења побијане пресуде, правилно је одлучио тужени орган када је одбацио захтев тужиле као неуредан, због тог што тужилца уз захтев није приложила акт о подржављењу који је имао непосредно правно дејство у смислу члана 3. став 1. тачка 3) Закона о враћању одузете имовине и обештећењу, који гласи на име бившег власника и садржи основ, време и предмет одузимања уз примену неког од прописа таксативно наведених у члану 2. став 1. истог закона, који представља валидан правни основ за реституцију, нити је то тужилца учинила у поновном поступку пред органом управе када је позвана да допуни документацију. Тужилца је уз захтев доставила Уверење Архива Савезне Републике Југославије 02 број 19/74 од 01.04.2003. године и акт Министарства пољопривреде Србије број 1457/V од 21.01.1946. године, који не представљају акте о подржављењу, јер нису имали непосредно правно дејство у смислу наведених законских одредби. Следом тога, Управни суд је, као неосноване, оценио наводе тужбе да се на основу приложених аката у конкретном случају може усвојити захтев тужиле за враћање одузете имовине, односно обештећење.

Одредбом члана 3. тачка 3) Законом о враћању одузете имовине и обештећењу („Службени гласник РС“, бр. 72/11...88/15), прописано је да се под актом о подржављењу подразумева правни акт који је имао непосредно дејство, као што је пресуда, одлука, решење и други правни акт државног, односно другог надлежног органа, којим је извршено подржављење имовине. Према одредби члана 42. став 3. тачка 4) истог закона, захтев садржи податке о основу, времену и акту одузимања, док је ставом 4. тачка 3) истог члана прописано да се уз захтев прилажу, у оригиналу или овереној фотокопији, за податке из става 3. тачка 4) овог члана – исправа о подржављењу имовине или назив, број и година службеног гласила у коме је објављен акт, уз конкретно навођење предмета одузимања и сл.

Одредбом члана 43. став 1. истог закона је прописано да захтев који не садржи податке из члана 42. став 7. овог закона и уз који нису приложени докази из тог става одбациће се као неуредан.

Врховни суд указује да је у члану 2. Закона о враћању одузете имовине и обештећењу, изричито прописано да се право на враћање имовине по одредбама тог закона, може остварити за имовину одузету применом прописа који су таксативно набројани у том члану закона. Ти прописи су били правни основ за доношење разних одлука, којима је одузета и пренесена у општенародну, државну, друштвену или задружну својину, односно основ за доношење акта о подржављењу, који у сваком конкретном случају одузимања имовине има непосредно правно дејство, а који акт – доказ, подносиоци захтева у предметној управној ствари, нису доставили, нити су чак у самом обрасцу захтева навели обавезни податак из члана 42. став 3. тачка 4) Закона о враћању одузете имовине и обештећењу, а који се односи на податке о основу, времену и акту одузимања. Уз то, према стању у списима, подносиоци захтева су позвани дописом од 02.10.2017. године од стране Агенције за реституцију, а поступајући по налогу из пресуде Управног суда 5 У 759/15 од 14.09.2017. године да допуне

документацију и доставе акт о подржављењу имовине у смислу члана 3. став 1. тачка 3) Закона о враћању одузете имовине и обештећењу, уз упозорење на последице прописане одредбом члана 59. став 2. Закона о општем управном поступку, на чију сходну примену упућује члан 11. став 1. Закона о враћању одузете имовине и обештећењу и члан 43. став 1. тог закона, нису поступили, већ су се само изјаснили поднеском од 06.11.2017. године. Докази које су подносиоци захтева доставили и у обрасцу захтева наведени, као акти о подржављењу у смислу одредаба наведеног закона, не могу се сматрати таквим актом, будући да у њима није наведен конкретан предмет одузимања, нити је имовина одузета ВВ, као бившем власнику. Само навођење закона или службеног гласника, по којима би могло бити извршено подржављење имовине, не представља испуњење процесних претпоставки за вођење поступка пред Агенцијом за реституцију. Како исправа о подржављењу представља основни акт, без којег је практично немогуће и започети поступак пред Агенцијом, те како њен изостанак представља основ за одбацивање захтева, то легитимно очекивање подносиоца захтева по својој природи мора бити конкретније од пуке наде, ма колико она била схватљива и мора бити заснована на исправи о подржављењу или називу, броју и години службеног гласника у коме је објављен акт, уз конкретно навођење предмета одузимања и сл. што у конкретној ситуацији није био случај.

Оцењујући законитост побијане пресуде, Врховни суд налази да је иста донета без повреде правила поступка и уз правилну примену материјалног права. Побијаном пресудом оцењена су сва питања и околности који су могли да буду од утицаја на законитост оспореног решења, а образложење побијане одлуке садржи јасне и одређене разлоге којима се суд руководио при оцени законитости оспореног решења, које у свему прихвата и овај суд.

Управни суд је побијану пресуду донео без одржавања јавне расправе и у складу са одредбама члана 33. ст. 2. и 3. Закона о управним споровима навео разлоге који оправдавају решавање управног спора без расправе. Ово стога што је тужбом побијани акт требало оценити само у погледу спорних правних питања, па предмет спора очигледно није изискивао непосредно саслушање странака и посебно утврђивање чињеничног стања, нити додатно појашњење ставова и мишљења о правилној примени материјалног права, које су странке детаљно аргументовале у тужби и оспореном акту.

Налазећи да наводи захтева, не могу да доведу до другачије оцене законитости побијане пресуде, Врховни суд је, на основу члана 55. став 1. Закона о управним споровима, одлучио као у диспозитиву пресуде.

ПРЕСУЂЕНО У ВРХОВНОМ СУДУ
дана 15.10.2024. године, Узп 259/2023

Записничар,
Гордана Војновић,с.р.

Председник већа – судија,
Јелена Ивановић,с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић